

Nr 412.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående avlöningsförhöjning för viss fångvårdstjänsteman; given Stockholms slott den 7 maj 1918.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels till avlöningsförhöjning för direktören vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona från och med den 1 juli 1918 till 1918 års slut med 500 kronor för år, varav 300 kronor skola anses som lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 250 kronor,

dels ock till avlöningsförhöjning för direktören vid centralfängelset i Karlskrona med 500 kronor, varav 300 kronor skola anses såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, å extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst 500 kronor.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 maj 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
                   SCHOTTE,
                   PETRÉN,
                   NILSON,
                   LÖFGREN,
                   friherre PALMSTIERNA,
                   RYDÉN,
                   UNDÉN,
                   THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Löfgren anförde:

Avlösningsförhöjning för direktören vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona.

I statsverkspropositionen till 1915 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t vid punkt 20 under andra huvudtiteln, att riksdagen måtte godkänna sådan ändring i den för fångvårdsstaten gällande ordinarie staten, att avlöningen till direktören vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona från och med år 1916 på visst närmare angivet sätt höjdes med 500 kronor. Detta förslag motiverades, på sätt framgår av det utdrag ur protokollet över justitiedepartementsärenden för den 14 januari 1915, som såsom bilaga fogades till statsverkspropositionen, huvudsakligen med en hänvisning till fångnumerärens storlek vid ifrågavarande anstalt samt till de stora krav på förmåga att upprätthålla disciplin och ordning, som särskilt med hänsyn därtill, att de där förvarade tvångsarbetsfångarna hölles till arbete i gemensamhet, nödvändigtvis måste ställas på innehavaren av direktörsbefattningen vid anstalten.

I anledning av Kungl. Maj:ts berörda framställning anförde riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 maj 1915, att vad i ärendet förekommit till stöd för en löneförhöjning för ifrågavarande tjänsteman

syntes riksdagen beaktansvärt, men att riksdagen, enär den funnit sådan förhöjning påkallad allenast, så länge tvångsarbetsanstalten i Karlskrona bibehölles vid sin nuvarande organisation och omfattning, ansett, att löneförbättringen, mot vars föreslagna belopp, 500 kronor, riksdagen icke hade något att erinra, borde anvisas å extra stat. På grund härav hade riksdagen, enligt vad den i sin skrivelse annälde, till avlöningsförhöjning för direktören i fråga med 500 kronor, varav 300 kronor skulle anses såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, på extra stat för år 1916 anvisat ett anslag å 500 kronor.

På framställning av Kungl. Maj:t beviljade därefter 1916 års riksdag ett liknande anslag på extra stat för år 1917.

Emellertid nedgick antalet tvångsarbetare i riket under åren 1916 och 1917 så avsevärt, att Kungl. Maj:t kunde den 4 september 1917 förordna, att tvångsarbetsanstalten i Karlskrona skulle tillsvidare nedläggas. Till följd härav och då annan tjänstgöring kunde beredas anstaltens direktör — han har alltsedan den 16 mars 1917 med visst kortare avbrott innehåft förordnande som arbetsintendent i fängvårdsstyrelsen — gjordes ej någon framställning till riksdagen om beviljande av ifrågavarande avlöningsförhöjning för år 1918.

På grund av den senare tidens starka tillväxt i straffångarnas antal samt därav framkallat behov av ökat utrymme å straffanstalterna förordnade emellertid Kungl. Maj:t, på framställning av fängvårdsstyrelsen, den 12 nästlidne april, att ifrågavarande anstalt skulle ånyo tills vidare tagas i bruk för fängvårdens räkning, nu såsom straffanstalt.

I underdånig skrivelse den 24 april 1918 har nu fängvårdsstyrelsen förklarat sig anse detta förhållande påkalla, att förut omnämnda avlöningsförhöjning åter tillerkännes direktören vid anstalten. Till stöd härför anför styrelsen:

*Fängvårds-
styrelsen.*

Ifrågavarande anstalt vore till allra största delen inredd med så kallade nattceller, avsedda endast för fångarnas förvaring nattetid. Anstalten kunde därför huvudsakligen användas endast till förvaring av gemensamhetsfångar, vilkas arbete förrättades i större gemensamma arbetsalar. Sedan erforderliga arbetslokaler till ersättning för dem, som tagits i bruk av flottan, inretts i anstalten, torde därstädes kunna beredas plats för omkring 200 gemensamhetsfångar. Karlskronaanstalten skulle sålunda vid dess användning såsom straffanstalt komma att hysa ett större antal straffångar i gemensamhet än något annat av rikets fängelser med undantag av centralfängelset å Långholmen.

Helt naturligt vore fångarna mer svårskötta vid straffarbete i gemensamhet än då de hölles avskilda i celler; och ställdes därför vid ett gemensamhetsfängelse ökade krav på vederbörande fängelsedirektörs förmåga att upprätthålla ordning och disciplin. I överensstämmelse härmed borde avlöningen för direktören vid ett gemensamhetsfängelse hållas något högre, såsom fallet också vore vid centralfängelserna

för män ävensom det nyligen till gemensamhetsfängelse omändrade straffängelset i Mariestad.

För ett lönetillägg för direktören vid Karlskronaanstalten torde nu finnas fullt lika starka skäl, som de som föranlett sådant tillägg för direktören därstädes, medan anstalten ännu använts såsom tvångsarbetsanstalt.

Då emellertid anstaltens förnyade användande såsom fängvårdsanstalt borde anses vara provisoriskt och torde komma att fortgå allenast, så länge andra lämpligare anstalter för mottagande av det ökade fångantalet icke anordnats, torde, i händelse sådant lönetillägg ånyo beviljades, detta böra liksom förut anvisas å extra stat.

Departementsschefen.

Samma skäl, som föranlett beviljande av förevarande avlöningsförhöjning till nu ifrågavarande direktör för åren 1916 och 1917 — anstaltens storlek och fångarnas hållande i gemensamhet med därav följande stora krav på direktörens förmåga att upprätthålla disciplin och ordning — föreligga även, att nu, sedan anstalten åter trätt i verksamhet, denna gång såsom straffanstalt för gemensamhetsfångar, tillerkänna direktören vid anstalten avlöningsförbättringen i fråga. Jag får därför, under erinran därom, att Kungl. Maj:t i proposition nr 388 till innevarande års riksdag föreslagit bland annat, att tvångsarbetsanstalten i Karlskrona skall i den för fängvårdsstaten gällande ordinarie staten från och med år 1919 tillsvidare upptagas under beteckningen centralfängelset i Karlskrona, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till avlöningsförhöjning för direktören vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona från och med den 1 juli 1918 till 1918 års slut med 500 kronor för år, varav 300 kronor skola anses som lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 250 kronor,

dels ock till avlöningsförhöjning för direktören vid centralfängelset i Karlskrona med 500 kronor, varav 300 kronor skola anses såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, å extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst 500 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, till riksdagen avlätas.

Ur protokollet:
Henry Lindberg.